KANCELARIA SENATU

BIURO SPRAW SENATORSKICH

Informacja
w sprawie uprawnień senatorów do otrzymania nagród jubileuszowych i zasad ich wypłaty

Zagadnieniem, którego dotyczy niniejsza informacja, jest problem uprawnień senatorów do otrzymywania nagród jubileuszowych oraz zasad ich wypłaty.

W sposób oczywisty, problem ten dotyczy wyłącznie tych senatorów, którzy przed uzyskaniem mandatu parlamentarnego byli zatrudnieni w oparciu o umowę o pracę bądź w oparciu o stosunek prawny z umową o pracę zrównany, a którzy na czas sprawowania mandatu uzyskali urlop bezpłatny u swego dotychczasowego pracodawcy. Nie wymaga bowiem wyjaśnień sytuacja, w której senator, sprawując mandat parlamentarny, jednocześnie kontynuuje stosunek pracy.

Przez nagrodę jubileuszową rozumiemy świadczenie, zazwyczaj pieniężne, wypłacane pracownikowi przez pracodawcę z tytułu przepracowania odpowiedniego okresu czasu pracy.

Zacząć wypada od spostrzeżenia, że prawo do nagrody jubileuszowej nie jest obecnie powszechnym prawem pracowniczym. Nagród jubileuszowych nie przewiduje obowiązujący Kodeks pracy. Prawo do nagrody jubileuszowej przysługuje tylko tym pracownikom, którym szczególny przepis prawa takie nagrody przyznaje. Przy czym ten szczególny przepis prawa, może by przepisem rangi ustawowej, ale może być także zawarty w tzw. akcie prawa wewnętrznego, dotyczącym pojedynczego zakładu pracy. Mowa w tym wypadku o regulaminie wynagradzania, w którym pracodawca może zawrzeć postanowienia o nagrodach jubileuszowych. Przykładem ustawowej regulacji jest ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz.U.2018.967 j.t.), która w art. 47 przewiduje nagrody jubileuszowe.

Pierwszym więc warunkiem koniecznym do otrzymania nagrody jubileuszowej, jest istnienie szczególnej regulacji prawnej przyznającej pracownikom prawo do takich nagród.

Drugim warunkiem koniecznym jest przepracowanie wymaganego okresu czasu (posiadanie tzw. stażu pracowniczego). Przepisy przyznające prawo do nagród jubileuszowych precyzują sposób liczenia okresu zatrudnienia uprawniającego do nagrody jubileuszowej. Mogą być restrykcyjne – tzn. np. wymagać przepracowania wymaganego okresu wyłącznie u tego pracodawcy, który wypłaca nagrodę, lub mniej restrykcyjne – pozwalające zaliczyć do stażu pracowniczego także okresy, przepracowane na umowę o pracę u innych pracodawców. W tym miejscu zaznaczyć trzeba, że w grę mogą wchodzić tylko okresy zatrudnienia w ramach tzw. pracowniczego stosunku pracy. Nie są zaliczane zatem okresy pracy na podstawie umów cywilnoprawnych (np. umowy zlecenia), a także okresy prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek.

Trzecim warunkiem koniecznym do otrzymania nagrody jubileuszowej jest pozostawanie w stanie zatrudnienia u zobowiązanego pracodawcy, w dniu, w którym upływa wymagany staż pracy.

Wszystkie trzy warunki muszą być spełnione, aby senator uzyskał prawo do nagrody jubileuszowej.

Pierwszy warunek – istnienie odpowiednich przepisów prawa – jest oczywisty i nie wymaga komentarza.

Trudności nastręczać może warunek drugi – posiadanie odpowiedniego stażu pracowniczego. Istota problemu, w przypadku parlamentarzysty, sprowadza się do oceny tego, czy przebywając na urlopie bezpłatnym w swoim „macierzystym" zakładzie pracy, jest on w stanie nabyć uprawnienie do nagrody jubileuszowej. Problem bierze się stąd, że zgodnie z zasadą przyjętą przez obowiązujący Kodeks pracy, okresu urlopu bezpłatnego nie wlicza się do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze (art. 174 § 2 Kp). Od tej zasady są jednak wyjątki. Kodeks pracy stanowi, że przepisu art. 174 § 2 Kp nie stosuje się w przypadkach uregulowanych odmiennie przepisami szczególnymi (art. 174 § 4 Kp). Takimi przepisami szczególnymi w stosunku do zasady przyjętej przez Kodeks pracy, są przepisy ustawy z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (Dz.U.2016.1510 j.t.). Art. 28 ust. 1 tej ustawy stanowi, że okres pobierania przez parlamentarzystę uposażenia, jest traktowany jak okres zatrudnienia. Okres ten zalicza się również do stażu pracy, od którego zależą wszelkie uprawnienia pracownicze, w tym także uprawnienia szczególne, uzależnione od zatrudnienia w określonym zawodzie, branży lub zakładzie pracy. Wzmiankę o uprawnieniach szczególnych, uzależnionych od zatrudnienia w określonym zawodzie, branży

lub zakładzie pracy, odnieść należy w naszym wypadku wprost do przepisów o nagrodach jubileuszowych. Dokładnie taki bowiem charakter mają nagrody jubileuszowe. Z tych przywołanych przepisów wynika jasno, że pomimo przebywania na urlopie bezpłatnym, senatorowi okres, w którym pobiera on uposażenie jako parlamentarzysta, wlicza się do jego stażu pracy zawodowej, w tym do stażu wymaganego do uzyskania uprawnienia do otrzymania nagrody jubileuszowej. Jeśli więc, w okresie sprawowania mandatu parlamentarnego, senator zatrudniony u pracodawcy, który przewiduje nagrody jubileuszowe, a przebywający na urlopie bezpłatnym i pobierający uposażenie senatorskie, osiągnie wymagany dla niego, jako pracownika, staż pracy, to nabywa uprawnienie do otrzymania nagrody jubileuszowej, pomimo nieświadczenia pracy w „macierzystym" zakładzie pracy.

Pozostaje jeszcze pytanie, kto powinien wypłacić senatorowi nagrodę jubileuszową. Odpowiadając na to pytanie trzeba wziąć pod uwagę, że nagroda jubileuszowa przysługuje senatorowi z tytułu zatrudnienia u konkretnego pracodawcy. Przykładowo - nauczyciel nabywa prawo do nagrody jubileuszowej w szkole zatrudniającej go w dniu upływu okresu uprawniającego do nagrody. Zgodnie z przepisami, nagroda jubileuszowa wypłacana jest przez pracodawcę. Wydaje się więc naturalne, że roszczenie o wypłatę nagrody jubileuszowej senator powinien skierować do pracodawcy, który go zatrudnia. Fakt przebywania senatora na urlopie bezpłatnym nie jest w tym wypadku istotny, bo on nie zmienia faktu pozostawania senatora w stosunku pracy z pracodawcą. Przebywanie na urlopie bezpłatnym powoduje jedynie to, że senator, jako pracownik, jest zwolniony od obowiązku świadczenia pracy, zaś pracodawca jest zwolniony z obowiązku wypłacania wynagrodzenia senatorowi, jako pracownikowi. Przebywanie na urlopie bezpłatnym nie pozbawia pracownika innych uprawnień pracowniczych, chyba, że czyni to wyraźny przepis ustawy. Przytoczone powyżej przepisy ustaw, wyraźnie wskazywały na przysługiwanie senatorowi prawa do nagrody jubileuszowej.

Tak więc o wypłatę nagrody jubileuszowej senator powinien zwrócić się do pracodawcy, który udzielił mu urlopu bezpłatnego na czas sprawowania mandatu parlamentarnego.

Należy przy tym zaznaczyć, że to pracownik powinien wykazać stosownymi dowodami, spełnienie warunku przepracowania danego okresu zatrudnienia, za pomocą stosownych dowodów, w postaci świadectw pracy. W przypadku parlamentarzysty, istotnym dokumentem, który trzeba dostarczyć pracodawcy, aby wykazać spełnienie warunku posiadania stosownego stażu pracy, jest zaświadczenie o pobieraniu uposażenia

senatorskiego, wskazujące okres pobierania tego uposażenia. Zwrócić w tym miejscu trzeba uwagę na to, że za okres wliczany do okresu zatrudnienia liczy się, zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy o wykonywaniu mandatu (…), okres od dnia pierwszego posiedzenia Senatu a nie od dnia rozpoczęcia urlopu bezpłatnego, oczywiście pod warunkiem, że senatorowi został wcześniej udzielony urlop bezpłatny. Powinno to być uwzględnione przy wyliczeniu dnia konkretnego jubileuszu.

O wysokości nagrody jubileuszowej i sposobie ustalenia tej wysokości decydują przepisy szczególne, które stanowią w ogóle o prawie do nagród jubileuszowych. Wspominam o sposobie wyliczenia wysokości nagrody jubileuszowej, bo z reguły wysokość nagród jubileuszowych określana jest jako pewien procent wynagrodzenia przysługującego pracownikowi. Pracodawca musi więc to przysługujące uprawnionemu wynagrodzenie odpowiednio wyliczyć, aby prawidłowo naliczyć wysokość nagrody jubileuszowej.

Zazwyczaj z dłuższym stażem pracowniczym wiążą się wyższe nagrody jubileuszowe.

Przykładowo, wspomniana już Karta Nauczyciela, w art. 47 przewiduje, że za wieloletnią pracę nauczyciel otrzymuje nagrodę jubileuszową w wysokości:

1) za 20 lat pracy - 75% wynagrodzenia miesięcznego;
2) za 25 lat pracy - 100% wynagrodzenia miesięcznego;
3) za 30 lat pracy - 150% wynagrodzenia miesięcznego;
4) za 35 lat pracy - 200% wynagrodzenia miesięcznego;
5) za 40 lat pracy - 250% wynagrodzenia miesięcznego.

Sposób w jaki wylicza się to wynagrodzenie miesięczne, określa Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 30 października 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania okresów pracy i innych okresów uprawniających nauczyciela do nagrody jubileuszowej oraz szczegółowych zasad jej obliczania i wypłacania (Dz. U. z dnia 9 listopada 2001 r.), wydane w oparciu o delegację ustawową zawartą w art. 47 ust. 2 Karty Nauczyciela. Zgodnie z tym Rozporządzeniem, podstawę obliczenia nagrody jubileuszowej stanowi wynagrodzenie miesięczne przysługujące nauczycielowi w dniu nabycia prawa do nagrody. Wynagrodzenie to oblicza się według zasad obowiązujących przy ustalaniu ekwiwalentu pieniężnego za urlop wypoczynkowy.

Uprawniony nabywa prawo do nagrody jubileuszowej w dniu, w którym upływa okres uprawniający do nagrody. To ogólna zasada, która oznacza, że w tym dniu powinna zostać uprawnionemu ta nagroda wypłacona. W przeciwnym razie uprawnionemu należą się odsetki

za opóźnienie w jej wypłacie, a nawet droga sądowa do jej dochodzenia. Jak już wyżej wspomniano, senator powinien jednak, odpowiednio wcześniej, złożyć wniosek do pracodawcy o wypłatę nagrody jubileuszowej i jeśli jest taka potrzeba, załączyć stosowne dowody.

Sporządził Krzysztof Broniatowski, Radca Prawny, dnia 5 lipca 2018 r.